

Sporočilo za javnost

Svetovni dan voda 2023: do sprememb s partnerstvi in sodelovanjem

V Ljubljani, 22. marca: OZN letos v ospredje obeleževanja mednarodnega dneva voda postavlja vodo in podnebne spremembe, sanitarno varnost in trajnostne cilje, ki jih želimo doseči do leta 2030. Danes kar četrtnina ljudi po svetu nima dostopa do varne pitne vode, skoraj polovica nima urejenih lastnih sanitarij, 44 odstotkov odpadne vode iz gospodinjstev pa se v okolje še vedno vrača neočiščene. Svet se sooča z vodno in higiensko krizo ter naraščajočimi potrebami prebivalstva, posledično pa z izčrpavanjem naravnih virov in dodatnim poslabševanjem stanja zaradi vplivov podnebnih sprememb. Z vodo, ki poganja največje ekosisteme na planetu in omogoča življenje vsem v vodah in na kopnem, je že od nekdaj povezana tudi vrsta socialnih, ekonomskih in ozemeljskih konfliktov, ki imajo različne posledice za družbo in okolje. Ti nastajajo pri upravljanju, rabi ter izkoriščanju vodnih virov, pri izgubah iz infrastrukturnih sistemov, obremenjevanju in onesnaževanju okolja, in so povezani s podnebnimi spremembami, ki vplivajo na drugačno porazdelitev in razpoložljivost količin vode. Človek, ki je s svojo dejavnostjo močno posegel v naravni vodni krog, bo moral svoj odnos do vode in vodnega okolja tudi miselno spremeniti in ga z drugačnim pristopom prilagoditi celostnemu upravljanju voda na vseh ravneh svojega delovanja.

Tudi v Sloveniji se soočamo s težavami in konflikti, ki jih pogosto ne znamo dobro nasloviti. Mnogi od njih so povezani s povečanim povpraševanjem po količinah vode ustrezne kakovosti ali z njeno razpoložljivostjo za potrebe kmetijstva in industrije, ter z rabo prostora in varstvom voda. Kako se lotevamo suš in poplav, je povedno ob vsakem pojavu novih. Pri nekaterih velikih investicijskih projektih, ki se pripravljajo desetletja, ob njihovi skorajšnji izvedbi ugotavljamo, da ne sledijo razvoju znanja in uporabi novih tehnologij. Reševanja okoljskih konfliktov v smeri celostnega sonaravnega upravljanja voda, ki prinašajo rešitve ne le za ljudi, temveč tudi za naravo, se zaradi 'kompleksnosti' in 'prihranka časa' raje sploh ne lotevamo. Tudi prostorsko načrtovanje je podvrženo različnim interesom pri urejanju in varstvu voda, kjer javni interes ostaja v ozadju. Težave imamo tudi z razumevanjem, kaj vodovarstvena območja so in zakaj so potrebna. In podzemno vodo – ker je očem skrita, prepoznavamo le kot vir pitne vode in ne kot integralni del okolja. Probleme imamo tudi s površinskimi vodami in z vodnimi ekosistemi, ki počasi bolehajo pred našimi očmi.

Ključ za odločanje imajo v rokah politika in drugi centri moči, ki doslej niso vedno izražali interesa za pravočasno vključevanje tistih, ki imajo veliko znanja, da njene predloge strokovno pretehtajo, ali tistih, ki jih v njihovem lokalnem okolju zadevajo, pač pa so pogosto pripravili vrata pri komunikaciji z

njimi. Takšen pristop ne omogoča celostnega in trajnostnega upravljanja, ki upošteva potrebe ljudi, varuje okolje in omogoča gospodarski razvoj, zato bi ga morali čim prej spremeniti in v procese odločanja vključevati vse vpletene "od spodaj navzgor". Namen je izboljšati učinkovitost odločevalskih procesov, jih pospešiti in sprejeti kar najbolj sprejemljive kompromisne rešitve za vse. Izkušenj, kako te procese z vključevanjem stališč različnih deležnikov in obvladovanjem konfliktov med njimi uspešno zaključiti, nam vsem še vedno primanjkuje.

V Sloveniji smo tako pred ključnim izzivom vzpostavitve platforme oz. iniciative, ki bi podpirala stalno in celovito komunikacijo vseh deležnikov na področju voda. Na ta način bi presegli enostransko pripravo predpisov in odločanje o projektih, povezanih z vodo. Letošnji svetovni dan voda 2023 ima geslo Pospešimo spremembe, kar lahko dosežemo samo s partnerstvi in sodelovanjem, zato so pričakovanja, da bo država končno sprožila kolesje in v celostno upravljanje vpela vse sile, velika, pri tem pa izkoristila velik potencial znanja strokovnjakov, ki jih ima na razpolago.

Z obravnavanjem vsebin, ki jih štiri strokovna združenja s področja voda odpiramo na okrogli mizi v Hiši EU, doseganju ciljev s povezovanjem in partnerstvi izkazujemo svojo veliko podporo.

Reka Radovna (foto: Mihael Brenčič)

Organizatorji [okrogle mize ob svetovnem dnevu voda 2023](#):

